

Handläggare
Madeleine Hagerth
Telefon: 08 - 508 21 051**Till**
Älvsjö stadsdelsnämnd
2016-09-01**Remiss om Nyanlända och asylsökande i
Stockholms stad KS 156-607/2016****Förvaltningens förslag till beslut**

1. Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Omedelbar justering.

Per Kjellander
StadsdelsdirektörGöran Sjödin
Verksamhetsområdeschef**Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har remitterat tjänsteutlåtandet om *Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad* till Älvsjö stadsdelsnämnd med flera för yttrande.

Sedan sommaren 2015 har antalet flyktingar som söker sig till Stockholm ökat kraftigt. I ärendet klargörs processen för arbetet med att ta fram boendelösningar för de nyanlända vuxna och familjer som staden ska ta emot. Även platser för ensamkommande barn ska utökas. Förslag finns också om fördelning av de statliga medel som tilldelas Stockholm med anledning av flyktingsituationen samt fördelning av den höjda generalschablonen för nyanlända.

Inriktning och tidsplan för översyn av stadens samlade organisation, process och resursfördelning samt uppföljning av flyktingmottagandet beskrivs. Ett antal nämnder uppmanas att initiera och intensifiera utvecklingsarbeten för att säkerställa att flyktingar ges möjlighet att etablera sig genom goda förutsättningar för boende, utbildning, arbetstillfällen och annan relevant service.

Förvaltningen är positiv till de förslag som presenteras i ärendet. Behovet av en ökad samordning och en mer långsiktig strategi för mottagandet av nyanlända och asylsökande är stort och skulle ge bättre förutsättningar för dessa att etablera sig. Det är också angeläget att det sker en översyn av återsökningsprocessen så att processen och rutinerna blir effektiva och ändamålsenliga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom verksamhetsområde barn, ungdom och vuxna som även gjort en bedömning ur jämställdhetsperspektiv. Förslaget till beslut bedöms vara neutralt ur jämställdhetsperspektiv. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2016-08-25.

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat direktiv för översyn av flyktingmottagande samt tjänsteutlåtandet *Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad* till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder med flera för yttrande senast 2016-08-22 med förlängning till 2016-09-02.

Rapporten

Tjänsteutlåtandet

Bakgrund

Under 2015 tog Stockholm emot 5 300 ensamkommande barn som erbjöds boende (tillfälliga placeringar) fram tills Migrationsverket kunde ge en kommunanvisning. Socialnämnden ansvarade för detta.

Därutöver kommunanvisades 2 143 ensamkommande barn från Migrationsverket till Stockholms stad för placering under asylsökningprocessen. Stadsdelsnämnderna utreder och beslutar om placering i olika boenden. Socialnämnden ansvarar för drift och utbyggnad av dessa boenden. Det behövs fler HVB platser.

Socialnämnden ansvarar för att de som fått uppehållstillstånd och anvisats till Stockholm från Migrationsverket får boende m.m. Totalt under 2015 fick 134 personer lägenhet i samverkan med Stiftelsen Hotellhem (SHIS).

Migrationsverkets prognoser

Enligt den nya lagen och förordningen som gäller nyanlända som beviljats uppehållstillstånd kommer Stockholm att anvisas 2 810 vuxna och barn för bosättning under 2016.

Asylsökande vuxna och familjer

I Stockholm finns i mars 2016;

- 1 121 asylsökande personer som bor på Migrationsverkets asylboenden i Farsta
- 5 087 asylsökande personer som bor i eget boende (hos släkt eller vänner)
- 1 892 ensamkommande asylsökande barn placerade av socialtjänsten.

Ensamkommande barn**Asylsökande ensamkommande barn som ger sig till känna i Sthlm**

42 barn är i mars placerade av socialjouren på tillfälliga boenden, såsom jourhem eller gruppboende som socialnämnden driver.

Asylsökande ensamkommande barn som anvisas till Stockholm

86 barn är anvisade i mars. Stadsdelsnämnderna handlägger och ansvarar för placering i boenden och för att en god man utses.

Nyanlända vuxna och familjer som beviljats uppehållstillstånd

När den nyanlände går in i etableringsåtgärder hos Arbetsförmedlingen så betalas en statlig etableringsersättning för uppehälle till personen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag**Boende**

Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS) ska tillhandahålla bostäder till personer som av sociala skäl inte har tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Stockholmshem överlåter bostäder till SHIS varje år. Bostadsbolagen ska bidra med att tillskapa fler boenden för prioriterade grupper.

En samordningsfunktion finns för att säkerställa samordning och genomförande. Syftet är att säkerställa att det finns mark för att uppföra bostäder och att identifiera andra boendelösningar. Det är SHIS som beställer boenden.

Ett antal platser har identifierats för paviljonglösningar vilka kan rymma cirka 2 300 personer liksom lägenheter inom Micassas bestånd för 2 810 personer. Därutöver kan hotellboende lösa akuta behov. Även ett antal HVB platser behövs för asylsökande ensamkommande barn.

Stockholmshem har genomfört en upphandling av modulhus för boenden till nyanlända. Uppförandet och driftkostnaderna för dessa kan bli höga. Om de boende inte kan betala hyran inom ramen för etableringsstödet finns risk att stadsdelsnämndernas kostnader för försörjningsstöd då ökar.

Utbildningslokaler

Många av de asylsökande och de ensamkommande flyktingbarnen är i grundskole- och gymnasieåldern. Utbildningsnämnden beräknar ett behov av 2 800 nya platser för grundskolan och 1 400 för gymnasieskolan.

Utbyggnaden planeras ske genom paviljonguppställningar i anslutning till befintliga skolor och Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) blir byggherre. Drygt 20 möjliga etableringar pekas ut.

Fördelning av extra statsbidrag med anledning av flyktingsituationen

Statsbidrag har betalats ut till kommuner 2015 för att täcka kostnaderna både 2015 och 2016 avseende hantering av flyktingsituationen för att minska trycket på den kommunala ekonomin.

Medlen till stadsdelsnämnderna fördelas utifrån antalet mottagna ensamkommande barn 2015. Älvsjö har tilldelats 3,8 Mnkr.

Fördelning av generalschablon

Till kommunen betalar Migrationsverket ut en ”generalschablon” till etablering och introduktion för varje nyanländ person med uppehållstillstånd. Årsbeloppet uppgår till 125 tkr/person i åldern 0-64 år och 78,2 tkr för åldergruppen 65 år och äldre.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för den praktiska hanteringen och fördelning till stadsdelsnämnderna. Avdrag har gjorts för kostnader hos arbetsmarknadsnämnden och överförmyndarnämnden.

Stadsdelsnämndernas kostnader för ensamkommande barn avser personalkostnader för handläggning, utredning, placeringar (utöver de 1 900kr/dygn som kan återsökas) samt övriga behov. Kostnaderna för övriga vuxna avser personalkostnader för handläggning, utredning, ekonomiskt bistånd, placeringar individ- och familjeomsorgen, trygghetsinsatser samt övriga behov.

Stadens hantering och återsökning av statsbidrag

Arbetsmarknadsnämnden samordnar stadsdelsnämndernas återsökning av statsbidrag hos Migrationsverket. Socialnämnden ansvarar för sammanställning av underlag gällande ensamkommande barn och ungdomar.

Konsultbolaget KPMG har i sin översyn av hanteringen konstaterat att arbetssätten skiljer sig mellan förvaltningarna och att det borde vara möjligt att underlätta arbetet med återsökningar.

Översyn av flyktingmottagande samt samordning av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor

En projektorganisation för översyn av det samlade flyktingmottagandet har bildats. De ska även utreda hur samordning av stadens arbete med integrations- och flyktingfrågor kan utvecklas och organiseras.

Målet för översynen är;

- Nyanlända flyktingar, inklusive ensamkommande flyktingbarn ges goda möjligheter att etablera sig i Stockholm genom att staden skapar goda förutsättningar för utbildning, arbetstillfällen, boende och annan relevant service
- Mottagande av flyktingar bidrar till ett socialt hållbart Stockholm.

Delmålen är;

- En ändamålsenlig organisation, process och resursfördelning för flyktingmottagandet säkerställs
- Frågor gällande flyktingmottagande i behov av utveckling och/eller utredning definieras och organiseras i delprojekt
- System för uppföljning och utvärdering av mottagandet och etablering av nyanlända flyktingar tas fram
- Samverkan med andra berörda myndigheter utvecklas och tydliggörs.

Projektet ska löpa under perioden 2016-02-10 till 2017-02-10 med möjlighet till förlängning fram till 2018-02-10.

Övriga uppdrag till berörda nämnder**Initialt socialt stöd**

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för nyanlända. Behov av socialt stöd finns i det inledande skedet i etableringsprocessen och kommunen har ett visst ansvar under hela processen. Här spelar medborgarkontoren en viktig roll. Ett likartat

socialt stöd ska utformas i hela staden med särskilt fokus på barnperspektivet.

Akut och jourboenden för nyanlända

Ett stort antal flyktingar bor i eget boende hos släktingar och vänner. När det inte fungerar söker de hjälp hos stadsdelsnämnderna eller socialjouren för att få ett akutboende. Tillgången på tillfälliga boenden för familjer behöver öka och ses över.

Fler asylsökande och nyanlända barn och ungdomar på stadens gator

Antalet barn som avvikit från placeringar i andra kommuner ökar i Stockholm och det blir därmed fler flyktingungdomar på stadens gator och torg. Dessa handläggs av Socialjouren.

Anhöriga till ensamkommande flyktingbarn

När föräldrar och syskon anländer till Sverige, med uppehållstillstånd baserade på anknytning till flyktingungdomen, hamnar familjen ofta hos socialtjänsten. Ungdomen ansvarar plötsligt för att lösa hela familjens boende och försörjning. Det är vanligt att ungdomens studier då får stå tillbaka. Ett bättre stadsövergripande arbete med barnen när anhöriga anländer behöver utvecklas.

Barn och ungdomar – ensamkommande och nyanlända med familjer

De ungdomar som kommer som flyktingar till Stockholm har det gemensamt att de har erfarenheter och upplevelser av att fly från sitt hemland. De behöver boende, utbildning och fritidssysselsättning samt bärande relationer, stödande omgivning och verktyg för integration på egna villkor.

Samverkan

Inom ramen för projektet *Översyn av flyktingmottagandet* inventeras det som görs i staden för nyanlända barn och ungdomar. Verksamheter och aktiviteter behöver kopplas ihop med varandra.

Skola och utbildning

Antalet elever i grundskolan har ökat med cirka 1 500 elever under hösten 2015. Ett stort antal av de nyanlända eleverna är ensamkommande flyktingbarn i åldern 14-15 år. Många har placerats i HVB-hem eller i familjehem. Det har varit en stor utmaning att rekrytera personal till skolorna.

Samverkan utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden

Det behövs smidiga övergångar mellan skolformer för att ge de bästa möjliga förutsättningarna för inträde på arbetsmarknaden. Möjligheten att bedriva en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning ska utredas.

Samhällsorienterande aktiviteter

Önskemål finns att som komplement till språkintruktionsundervisningen för ensamkommande ungdomar också erbjuda arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter. Även information om värdegrund, demokrati, normer och genus skulle kunna inkluderas.

Samverkan med civila samhället

Olika organisationer och verksamheter inom det civila samhället är ett viktigt komplement till stadens åtaganden och insatser. Ett stort antal föreningar är redan engagerade och är betydelsefulla samverkansparter i mottagandet av nyanlända. Staden har för avsikt att utveckla och bredda dialogen med den idéburna sektorn.

Gode män och överförmyndarnämnden

Behovet av gode män har ökat mycket kraftigt. De många nya gode män som tillkommit för ensamkommande barn skulle behöva erbjudas mer utbildning och fortlöpande information. Fler handläggare krävs på överförmyndarnämnden och ansvarsfördelningen mellan överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna behöver förtydligas liksom de administrativa processerna som rör ensamkommande barn.

Stadsledningskontorets förslag till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta

1. Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen upprätta ett principavtal med Stiftelsen hotellhem i Stockholm avseende boenden för nyanlända i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande

2. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge AB Stockholmshem i uppdrag att projektera och ta fram boendelösningar för nyanlända i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande
3. Godkänna utbildningsnämndens begäran att fatta genomförandebeslut för paviljongetablering upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80,7 mnkr per år. Detta ska beaktas i 2017 års budget
4. Fördela statsbidragen i enlighet med vad som framgår av detta tjänsteutlåtande
5. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader med 135,6 mnkr i enlighet med vad som framgår i detta tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom utökade generella statsbidrag och utjämning under Finansförvaltning
6. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden samt trafiknämnden ska bistå i utbyggnaden av modulhus och andra boenden för nyanlända
7. Generalschablonen fördelas i enlighet med vad som framgår i detta tjänsteutlåtande
8. Inriktning och tidsplan på projektet *Översyn av flyktingmottagandet* godkänns
9. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända, med särskilt fokus på barnperspektivet
10. Socialnämnden ska i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna se över och öka tillgången på tillfälliga boenden för bland annat nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden
11. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser för gruppen

12. Socialnämnden ska ta fram kunskapsunderlag för att säkerställa en kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer
13. Utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samarbete med kommunstyrelsen intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar
14. Arbetsmarknadsnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden utreda möjligheten för Jobbtorg Stockholm att erbjuda arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar
15. Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Älvsjö stadsdelsförvaltning är positiv till de förslag som presenteras i ärendet. Det finns ett klart behov av en ökad samordning och en mer långsiktig strategi för mottagandet av nyanlända och asylsökande vilket skulle ge bättre förutsättningar för dessa att etablera sig.

Förvaltningen anser att det är angeläget att det sker en översyn av återsökningsprocessen. Det är viktigt att processerna och rutinerna blir effektiva och ändamålsenliga. Idag är flera centrala förvaltningar involverade för att samordna arbetet och i vissa fall återsöker stadsdelsnämnden direkt utan samordning.

Dagens system innebär en lång eftersläpning från ansökan till bekräftad tilldelning av medel. Detta tillsammans med att regelverket för statsbidragen har ändrats under hand, medför stora svårigheter att periodisera intäkterna och därmed säkerställa goda ekonomiska prognoser. Hela återsökningsprocessen är komplex och innebär mycket manuellt arbete vilket ökar risken för förlorade intäkter. Det vore därför önskvärt att processen förenklas och att lämpligt systemstöd tas fram.

Förvaltningen vill också peka på vikten av att säkerställa framtida resurser för fortsatta handläggningskostnader med anledning av den stora andel ensamkommande barn som stadsdelsnämnderna ansvarar.

Uppdraget innebär att socialtjänsten fått bygga upp en organisation med nya grupper/enheter. Många nya socialsekreterare, gruppleadare och administratörer har anställts. I Älvsjö handlar det om ca 6,5 tjänster till en kostnad av ca 4 mnkr.

Kostnaderna för detta har hittills kunnat finansieras med den schablon på 39 tkr per mottagen ungdom som återsökts hos Migrationsverket. Beloppet är dock ett engångsbelopp vilket gör att det bara täcker kostnaderna under 2015 och 2016 och nämndernas åtagande för dessa ungdomar sträcker sig ytterligare flera år framöver.

Även om stadsdelsnämnderna enligt förslaget får en större tilldelning av generalschablonen är det mycket osäkert om detta täcker handläggningskostnaderna då det enbart är de ungdomar som redan fått uppehållstillstånd som är grund för fördelningen. Det är också svårt att utläsa hur fördelningsmodellen ska tillämpas.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

- Bilaga 1. Remissen
- Bilaga 2. Projektdirektiv
- Bilaga 3. Remissen utbytessida
- Bilaga 4. Remissinstanser